

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Preventivní programy obecní policie
Prevention Programs of the Municipal Police

Student: Nicola Neuwirthová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. David Lenert, Ph.D., MBA

Ostrava 2016

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Nicola Neuwirthová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Preventivní programy obecní policie**
Prevention Programs of the Municipal Police
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Charakteristika obecní policie
  3. Analýza preventivních programů obecní policie
  4. Zhodnocení, návrhy a doporučení
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- ČERMÁK, Milan. *Bezpečnostní příprava*. Praha: Armex Publishing, 2012. 298 s. ISBN 978-80-87451-20-5.
- MACEK, Pavel a Lubomír UHLÍŘ. *Dějiny obecních policí I*. Praha: Police history, 2004. 215 s. ISBN 80-86477-26-6.
- SVATOŠ, Roman. *Prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014. 132 s. ISBN 978-80-87472-76-7.
- VETEŠNÍK, P., I. CHAUER a A. ZÍDKA. *Obecní policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 330 s. ISBN 978-80-7380-463-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. David Lenert, Ph.D., MBA**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 06.05.2016

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežné prohlášení

„Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, vypracovala samostatně pod vedením Ing. Davida Lenerta, Ph.D., MBA a uvedla k ní všechny podklady a literaturu. Přílohy č. 1 a č. 2 jsem převzala beze změny“

V Ostravě dne 6. května 2016

Nicola Neuwirthová

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Charakteristika obecní policie	7
2.1	Historie obecní policie.....	7
2.1.1	OP mezi roky 1918 - 1939	7
2.1.2	OP mezi roky 1939 – 1947.....	8
2.1.3	OP po roce 1947.....	8
2.2	Zřízení a postavení Obecní policie	9
2.3	Řízení a rozpočet Obecní policie.....	10
2.4	Zaměstnanci Obecní policie	12
2.4.1	Odměňování zaměstnanců.....	13
2.4.2	Povinnosti a úkoly strážníků	13
2.4.3	Oprávnění strážníků	15
2.5	Prevence.....	17
2.5.1	Prevence dle okruhu adresátů.....	18
2.5.2	Prevence dle obsahového zaměření.....	18
3	Analýza preventivních programů Obecní policie	21
3.1	Město Opava.....	21
3.2	Městská policie Opava.....	23
	Organizační struktura.....	23
3.3	Prevence Městské policie Opava	26
3.3.1	Prevence pro děti	26
3.3.2	Prevence pro seniory	27
3.3.3	Statistiky provedení prevence MPO.....	27
3.4	Analýza přestupkovosti	29
3.5	Hospodaření Městské policie Opava	33
3.5.1	Výdaje	33
3.5.2	Příjmy.....	37
4	Zhodnocení, návrhy a doporučení.....	38
4.1	Zhodnocení preventivní činnosti MPO.....	38
4.2	Návrhy zlepšení prevence MPO	41

5 Závěr.....	43
Seznam použité literatury.....	45
Seznam zkratek.....	47
Prohlášení	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 Úvod

První zmínky o bezpečnostních složkách sahají už do starověku, ale obecní policie vznikla až postupem času ze specializovaných složek policie. Během své existence si prošla dlouhodobým vývojem, až si nakonec našla místo zejména v zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku. Z pohledu mnoha občanů je na tuto složku pohlíženo velmi negativně. Ve velké míře je to způsobeno vytvořením averze veřejnosti vůči policejním jednotkám, ale i přesto má obecní policie své opodstatnění a zajišťuje nenahraditelnou činnost potřebnou k zajištění pořádku a bezpečnosti v obcích.

Prevence kriminality, jako jedna z mnoha činností obecní policie se stává v dnešní době už nedílnou součástí náplně práce strážníků obecní policie. Ohlasy na tuto činnost, jsou čím dál větší. Je to zejména v důsledku nárůstu negativních jevů, jako je třeba kriminalita, kterou kolem sebe pocítuje stále více lidí a touto činností vidí možnost jak jí předcházet.

Cílem této práce je uvést problematiku prevence Městské policie v Opavě a na základě zhodnocení vývoje přestupkovosti a trestné činnosti, navrhnout její možná zlepšení.

K dosažení výše stanoveného cíle jsou v bakalářské práci použity **metody** syntézy, analýzy a komparace.

Ve Statutárním městě Opava je prevence kriminality díky své popularitě prováděna na maximální úrovni. Nejvíce se zaměřuje na oblasti bezpečnosti dopravy a sociálně patologické jevy, které soustřeďuje zejména na děti v základních a mateřských školách, na seniory a neopomíjí ani veřejnost a jiné instituce či společnosti.

Tato práce se skládá z úvodu, tří kapitol a závěru. Dále je doplněna o seznam použité literatury, seznam zkratk a příloh.

První kapitola zachycuje teoretickou část bakalářské práce, která se věnuje základnímu popisu obecní policie a jejího legislativního vymezení. Ve stručnosti uvádí historický vývoj této bezpečnostní složky a také představí povinnosti, úkoly a oprávnění strážníků. Dále definuje pojem prevence kriminality jako aktivity předcházející vzniku bezpečnostních rizik a rozliší ji dle okruhu adresátů a dle obsahového zaměření.

Následující kapitola nejprve představí samotné město Opava. Uvede lehký nástin vzniku, organizační struktury, činnosti a výsledku hospodaření její městské policie. Dále se zaměří na preventivní činnosti prováděné městskou policií v Opavě a uvede konkrétní preventivní programy včetně výdajů na ně potřebné. Poté analyzuje vývoj přestupkovosti na území města Opavy a jeho blízkého okolí.

Náplní závěrečné kapitoly je zejména zhodnocení prevence městské policie Opava, která z velké části vychází z výsledků analýzy přestupkovosti a výdajů na prevenci z předcházející kapitoly. Také představí stručnou statistiku trestné činnosti za uvedená období, která jsou rovněž podstatným faktorem pro zhodnocení preventivní činnosti. Nakonec na základě výsledků zobrazí návrhy vedoucí k možnému zlepšení.

Při vytvoření této bakalářské práce bylo čerpáno z odborné literatury, patřičných platných zákonů, internetových zdrojů a interních podkladů, jako jsou závěrečné účty, výroční zprávy a výsledky hospodaření, které byly poskytnuty Statutárním městem Opava a MPO. Veškeré zdroje jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

2 Charakteristika obecní policie

Už na konci starověku, kdy docházelo k rozvoji státu, můžeme slyšet o prvních zmínkách státních bezpečnostních složek, čili policie. Tyto složky sloužily k tomu, aby byl ve státě dodržován vnitřní pořádek a klid, jako je tomu doposud.

Označování bezpečnostních sborů prošlo dlouhodobým vývojem. Dnešní název policie má původ už v antickém Řecku, ale měl jiný význam. Výraz policie v moderním slova smyslu se poprvé začal užívat ve Francii na přelomu 14. a 15. Století a později byl užíván i v Německu. První policejní řád byl vydán v roce 1530. Konkrétně se jednalo o říšský policejní řád, jehož náplní bylo zajištění většího pořádku a bezpečnosti ve státě.¹

Pod pojmem policie si můžeme představit bezpečnostní sbor, který dohlíží na veřejný pořádek v rámci států, měst a obcí. V průběhu doby se pak od jedné policejní složky tvořily další složky specializované, a to vedlo ke vzniku obecní policie. Jak tvrdí Macek (2008, s. 75), „*Obecní policie je organizační složka obce a lze ji charakterizovat jako policejní bezpečnostní sbor zřizovaný zastupitelstvem jako specifický nástroj obce. Stěžejním úkolem OP je zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.*“

2.1 Historie obecní policie

2.1.1 OP mezi roky 1918 - 1939

Od roku 1918 musely policejní složky přijmout přechod do nového Československého státu v důsledku rozpadu Rakousko - Uherska. Síť policejních úřadů nebyla zprvu příliš hustá. Obecní policie byla označována jako obecní stráž bezpečnosti nebo komunální policie. Její členové byli platně jmenováni pouze se souhlasem politického úřadu.²

Podle vládního nařízení č.51/1936 o organizaci policejní správy a služby, při akcích, kde by mohl být hrubě porušen veřejný pořádek, mohly státní policejní sbory na dobu určitou přibírat členy obecní stráže na pomoc při zajišťování bezpečnosti a vnitřního pořádku.

---

¹VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. *Obecní policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 330 s.

²MACEK, Pavel, Lubomír UHLÍŘ. *Dějiny obecních policií I*. Praha: Police history, 2004, 215 s.

2.1.2 OP mezi roky 1939 – 1947

Od roku 1939 se obecní policie řídila dle výše uvedeného vládního nařízení z roku 1936 a jejich organizace fungovala velmi obdobně jako v předcházejícím období. Razantní změna přišla až v roce 1942, kdy vzniklo nové vládní nařízení č.250/1942 Sb. o obecní výkonné policii, které upravovalo úkoly, členění (uniformovaná, neuniformovaná obecní výkonná policie), podmínky povinného řízení OP (u obcí s >10 000 obyvatel, pokud v této obci nebyl zřízen vládní Policejní úřad) a podřízenost OP (podřízena obecnímu starostovi, politickým úřadům a ministerstvu vnitra).

Pro členy OP platily stejné předpisy jako pro četnictvo a jednalo se o obecní zaměstnance, tudíž jejich platové ohodnocení bylo stejné jako pro vládní policii.

V roce 1944 vznikla dle dalšího nového nařízení Protektorátní policie (dále jen PP), která měla dvojí členění. Jednalo se o uniformovanou PP, které náležela i obecní výkonná policie a dále neuniformovanou PP, které náležela obecní kriminální policie. Obě složky však zanikly zákonem č.149/1947 Sb., kdy se začíná hovořit o Národní bezpečnosti (dále jen NB) a následném vzniku sboru NB.

2.1.3 OP po roce 1947

Roku 1947 vznikají sbory NB, které získávají členy z bývalé obecní výkonné policie. Obce však už neměly právo na zřizování bezpečnostních sborů pro své všeobecné úkoly, avšak právo na zřizování sborů pro zvláštní úkoly jim nadále zůstalo. Jednalo se zejména o tržní dozorce, polní a lesní hlídače, atd. Budovy, které dříve byly určeny pro potřeby OP, připadly za nízké nájemné příslušným orgánům NB.

V důsledku účinnosti zákona č.149/1947 o národní bezpečnosti, tak fakticky zaniká OP. Místo toho vznikl institut pomocné stráže veřejné bezpečnosti (dále jen VB), podle vzoru pomocných brigád milice v SSSR a inspekce veřejného pořádku.³

---

³ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. *Obecní policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 330 s.

Pomocná stráž VB – vznik dle zákona č.286/1948 Sb. o NB.

Tato složka sloužila k pomocnému střežení hranic, ochraně státu, bezpečnosti osob a majetku a k udržování veřejného pořádku, osobami dobrovolně se hlásícími do této služby. Všichni členové pomocné stráže byli povinni nosit na levé paži modrou pásku s bílým nápisem Pomocná stráž VB.

V roce 1962 se však v důsledku vyhlášky Ministerstva vnitra č.56/1962 Sb. o pomocné strážce veřejné bezpečnosti pásku mění na žlutou s modrým nápisem PS VB. Tento institut zaniká až v roce 1991 zákonem č.333/1991 Sb. o Federálním policejním sboru a Sboru hradní policie.

Inspekce veřejného pořádku – vznik dle zákona č.146/1971 Sb.

Tato inspekce slouží k zabezpečování veřejného pořádku v rámci své působnosti a dodržování předpisů. V roce 1982 byl zákon, který upravoval tuto inspekci novelizován. V důsledku novelizace měli pracovníci inspekce veřejného pořádku pravomoci k tomu, aby občana upozornili na jeho nesprávné chování, napomenuli při nedodržování předpisů či nedodržování veřejného pořádku a uložili mu pokutu. Měli právo na ověřování totožnosti občanů a při tomto nesplnění měli právo předvést občana před Národní výbor.

Členové inspekce veřejného pořádku se poznali tak, že na levé paži nosili modrou pásku se žlutým nápisem IVP doložený razítkem z Národního výboru. Tato inspekce zanikla v roce 1990 zákonem č.367/1990 Sb. o obcích.

2.2 Zřízení a postavení Obecní policie

Od vzniku zákona č.367/1990 Sb. o obcích, který přišel v účinnost 24. 11. 1990, mohla obecní zastupitelstva dle § 37 zvláštního zákona pro zajištění bezpečnosti, zřídit OP. Tento zvláštní zákon byl č.553/1991 Sb. o obecní policii ze dne 6. 12. 1991, který však vyšel v účinnost později. V důsledku této časové prodlevy mohla zastupitelstva obcí na základě § 70 zákona o obcích k dodržování veřejného pořádku pověřit pouze pracovníky obecního úřadu. Ti měli pravomoci obdobné jako strážníci OP, avšak ne v takové výši. K faktickému výkonu OP mohlo dojít až v roce 1992 na základě vyhlášky č.129/1992 Sb. o odborných předpokladech pracovníků OP a způsobu jejich ověřování, která doplňuje zákon o obecní policii. Tato vyhláška byla už dvakrát novelizována, a to poprvé v roce 1996 a poté v roce 2009.

Od začátku účinnosti zákona o obecní policii však nebylo definováno její postavení. Tudiž byla součástí obce. Tento stav trval do roku 2002, kdy došlo k novelizaci tohoto zákona a OP se stává orgánem obce. *Ve znění zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii, v § 1, je postavení OP vymezeno takhle „ Hlavním úkolem Obecní policie je zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v rámci působnosti obce, a plnění dalších úkolů, pokud tak stanoví zákon o obecní policii nebo zákon jiný. “*

Obec však nemá povinnost zřídit OP, toto rozhodnutí je na zastupitelstvu. To zřizuje nebo zrušuje tento zvláštní orgán. Jestliže je ale tato složka zřízena, tak vykonává svou činnost pouze na území té obce, kde se nachází. V případě pořízení veřejnoprávní smlouvy nebo v případě, že tak stanoví zákon, může OP působit i na území obce jiné.

OP můžeme nazývat různými termíny, jako je např. pořádkový orgán obce nebo veřejný ozbrojený sbor anebo jako sbor veřejný. Jestliže ji však zřídí obec, která je městem, hovoříme pak o Městské policii. Avšak práva a povinnosti zůstávají strážníkům stejné.

V důsledku své činnosti, se OP musí řídit i jinými zákony než o obecní policii, a to zákonem o ochraně osobních údajů, zákonem o ochraně zvířat proti týrání, zákonem o držení zbraní atd.

2.3 Řízení a rozpočet Obecní policie

Obec, která je v samostatné působnosti, řídí OP. Orgány obce mohou také do jejího řízení významně zasahovat. Jedná se zejména o zastupitelstvo a radu. Hlavní řízení však náleží starostovi obce nebo primátorovi statutárního města. U větších měst se využívá víceúrovňová forma řízení a některé řízení může být orgány obce svěřeno na jednotlivé strážníky OP a jejich svěřené úseky. Jde např. o ekonomický úsek, personální úsek, náborový úsek, atd. Vybraným jednotlivcům ale nezaniká stav podřízenosti vůči orgánům obce.

Jelikož je OP orgánem obce, tak je zřejmé, že dostává finanční prostředky z rozpočtu obce či města. Konkrétně z obecního nebo městského úřadu. To znamená, že veškeré její příjmy a výdaje jsou příjmy a výdaji jejího zřizovatele.

Hlavními **příjmy** jsou zejména peníze:

- z vybraných pokut – např. pokuty za porušení veřejného pořádku, dopravní přestupky, pokuty za tzv. „botičky“, atd.,
- z pojistné náhrady za pracovní úrazy,
- přijaté příspěvky a dary,
- příjmy z majetku – jde zejména o příjmy z pronájmu, prodeje atp.

Při sestavování rozpočtu ředitel OP podává návrh rozpočtových výdajů pro jednotlivý rok. Návrh je projednán obecní či městskou radou a poté zastupitelstvem. Při jeho schválení je návrh přijat do rozpočtu obce, naopak při zjištění nedostatků je vrácen zpět řediteli OP k přepracování. Jestliže se během roku zjistí, že výdajové položky rozpočtu byly špatně odhadnuty (nejčastěji v důsledku nízkých odhadů), je nezbytné požádat o změnu rozpočtu. Tuto změnu provádí opět ředitel OP a podává ji k opětovnému schválení radě a zastupitelstvu.

Mezi nejčastější **výdaje** OP patří:

- mzdy a pojištění zaměstnanců – nejvýznamnější složka výdajů,
- energie – voda, plyn, el. energie, ...,
- výdaje na prevenci kriminality,
- neinvestiční nákupy – jedná se zejména o nákup materiálu, který zajišťuje běžný chod OP. Např. uniformy strážníků, vybavení služeben, atd.,
- investiční nákupy – pořízení DHM a DNM,
- ostatní nákupy – jde např. o cestovné, opravy, údržbu, ...

Dle výše uvedených příjmů a výdajů je už na první pohled patrné, že příjmy z činnosti OP jen stěží pokryjí její výdaje.

2.4 Zaměstnanci Obecní policie

Príslušníci OP jsou zaměstnanci obce a rozdělují se do tří úrovnových skupin:

- a) „**Strážníci** – jsou ti, kteří splňují všechny podmínky § 4 zákona včetně osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů.
- b) **Čekatelé** – zaměstnanci, kteří splnili podmínky podle § 4, avšak ještě nezískali osvědčení.
- c) **Ostatní zaměstnanci** – zaměstnanci, u nichž se nepředpokládá, že budou plnit funkce strážníků, např. pracovníci, kteří sledují kamerové systémy, technicko - hospodářští zaměstnanci atd“ (Čermák, 2012, s. 249).

Kolik zaměstnanců OP pracuje v úrovnových skupinách v jednotlivých krajích ČR, znázorňuje níže uvedená tabulka. Údaje v tabulce jsou za rok 2014.

Tabulka 2.1. Počet zaměstnanců OP v jednotlivých krajích ČR 2014

Kraj	Strážníci	Čekatelé	Ostatní zaměstnanci	Zaměstnanci celkem
Moravskoslezský	1310	6	187	1503
Zlínský	310	2	18	330
Olomoucký	373	4	30	407
Jihomoravský	829	0	166	995
Vysočina	183	0	19	202
Jihočeský	354	3	41	398
Plzeňský	367	0	59	426
Karlovarský	208	1	52	261
Ústecký	827	6	140	973
Středočeský	737	10	73	820
Liberecký	263	2	24	289
Pardubický	264	3	27	294
Královéhradecký	337	2	31	370
Hl. město Praha	2082	19	167	2268
Celkem ČR	8444	58	1034	9536

Zdroj: Statistické údaje o činnosti obecních policí v roce 2014 u MV. Vlastní zpracování.

Plně však mohou práci u OP zastupovat pouze strážníci. Ti jsou povinni nosit policejní stejnokroj, služební odznak a identifikační číslo s názvem obce. Strážníkem může být občan České republiky, který splňuje těchto šest následující přijímacích kritérií:

- je bezúhonný
- je spolehlivý
- je starší 21 let
- je zdravotně způsobilý
- dosáhl středoškolského vzdělání s maturitou
- má osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů

2.4.1 Odměňování zaměstnanců

Zaměstnancům OP za odvedenou práci náleží peněžní odměna ve formě platu nikoli ve formě mzdy. Jedná se totiž o zaměstnance obce neboli zaměstnance tzv. územně samosprávných celků. Jejich platový tarif je určen platovou třídou a platovým stupněm.

- **Platová třída** je daná podle druhu práce zaměstnance.
- **Platový stupeň** zaznamenává počet let dosažené praxe zaměstnance.

Členům OP také dle charakteru práce náleží odměna ve formě příplatků. Např. jde o příplatky za vedení, za noční směny, za práci v sobotu a neděli nebo osobní příplatek. Za splnění mimořádně náročného úkolu příslušník OP obdrží tzv. odměnu neboli cílovou odměnu. Jedná se o nenárokovou složku platu obdobně jako osobní příplatek.

2.4.2 Povinnosti a úkoly strážníků

Základní povinnosti a úkoly strážníků vymezuje zákon o obecní policii, a také další zvláštní zákony, ve kterých jsou tyto náležitosti obsaženy. *Povinnosti dle zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii, v § 6, jsou následující:*

- *„Při provádění zákroků a úkonů k plnění úkolů obecní policie je strážník povinen dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a nepřipustit, aby osobám v souvislosti s touto činností vznikla bezdůvodná újma a případný zásah do jejich práv a svobod překročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného zákrokem nebo úkonem.*

- *Strážník je povinen poučit osoby o jejich právech, provádí-li podle tohoto zákona zákrok nebo úkon spojený se zásahem do jejich práv anebo svobod, pokud to povaha okolnosti zákroku nebo úkonu dovolují; v opačném případě je poučí okamžitě, jakmile to okolnosti dovolí.*
- *Strážník je povinen poskytnout pomoc v rozsahu svých oprávnění a povinností podle tohoto nebo zvláštního zákona každému, kdo o ni požádá.“*

Pojem jako je zákrok nebo úkon zákon blíže nedefinuje, proto si je nyní objasníme.

Zákrok je jednání strážníka, kterým se snaží donutit pachatele či občana ke splnění právní povinnosti. Jelikož se jedná o úkol OP, tak strážník je oprávněn k využití zákonných donucovacích prostředků, kterými jsou např. pes, zbraň, pouta. Dále může využít zákonných oprávnění. Jedná se zejména o oprávnění odebrání zbraně, oprávnění otevřít dům, byt či jiný uzamčený prostor atd. Veškeré zákroky strážníka musí být v souladu se zákony. Avšak také nesmíme opomenout, že veškeré zákroky může strážník realizovat pouze, pokud je ohrožen život, zdraví, veřejný pořádek nebo hrozí poškození majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak.

Úkon je takové jednání strážníka, kterým plní úkol OP a přitom nepoužívá donucovací prostředky. Jedná se zejména o doručování písemností, zjišťování totožnosti nebo jiné obdobné úkoly. Policejní úkon na rozdíl od policejního zákroku postrádá násilí, ale musí se provádět také v souladu se zákony.

Pokud strážník během provádění pomoci zjistí, že udělal zákrok či úkon, který nebyl v souladu se zákonem je povinen svou nedbalost okamžitě oznámit Policii České republiky.

Zákon taky stanovuje situace, kdy strážník není povinen provést zákrok nebo úkon. Jde zejména o situace, když je strážník pod vlivem léků nebo jiných látek, které by mohly snížit jeho schopnosti adekvátního jednání. Dále pak, jestliže se jedná o zákrok či úkon, na který strážník nebyl řádně vyškolen nebo vycvičen. A jako poslední je případ, kdy je zcela zřejmé, že zákrok nebo úkon nebude možné zdárně dokončit.

2.4.3 Oprávnění strážníků

Strážníci OP jsou podle zákona oprávněni požadovat po občanech vysvětlení a prokázání totožnosti. Dále jsou oprávněni předvést osobu na policii, odebrat ji zbraň, zakázat ji vstup na určitá místa či odejmout ji věc. Neschází jim ani oprávnění k otevření bytu nebo jiného uzamčeného prostoru a vstupu do živnostenských provozoven.

Oprávnění požadovat vysvětlení – strážník je oprávněn požadovat vysvětlení od osoby, která může svou výpovědí objasnit skutečnosti pro odhalení přestupku nebo může přispět k odhalení pachatele. Strážník dále může tuto osobu vyzvat k tomu, aby se dostavila na služebnu ve stanovený den a čas v důsledku sepsání zápisu o provedeném vysvětlení. Jestliže se jedná o osobu mladší 15 let, je k učinění zápisu nezbytný doprovod jejího zákonného zástupce. Každá osoba je výzvě podle zákona povinna vyhovět. Jediné osoby, na které se povinnost podat vysvětlení nevztahuje, jsou osoby, které mají státem uloženou povinnost mlčenlivosti nebo osoby, které by tímto podáním způsobily příbuznému v přímém pokolení nebezpečí trestního stíhání. Po sepsání daného vysvětlení je strážník nucen sepsat úřední záznam.

Oprávnění požadovat prokázání totožnosti – prokázání totožnosti znamená zjištění jména, příjmení, data narození, rodného čísla a místa bydliště požadované osoby. Tento úkon je strážník oprávněn udělat, jedná-li se o osobu podezřelou ze spáchání trestného činu nebo osobu, která odpovídá popisu hledané či pohřešované osoby. Dále toto oprávnění musí strážník požadovat po osobě, po které bude vyžadovat vysvětlení, vůči které vytváří úkon v důsledku provádění policejního úkolu nebo od osoby, která oznamuje spáchání trestného činu či přestupku. A stejně jako u prvního oprávnění osoba je povinna požadavku strážníka vyhovět.

Oprávnění předvést osobu – předvést osobu na policejní stanici může strážník, jedná-li se o osobu, která odmítne vyhovět příkazu o prokázání totožnosti nebo jde-li o osobu, u které se po ověření totožnosti zjistí, že je osobou hledanou nebo pohřešovanou. Dále toto oprávnění může strážník využít, jestliže osoba na jeho opětovné napomenutí nereaguje a pokračuje v páčání trestného činu nebo v důsledku žádosti předvedení osoby příslušným orgánem obce. Po předvedení osoby se musí sepsat úřední záznam.

Oprávnění odebrat zbraň – strážník má oprávnění k tomu, aby se přesvědčil, že osoba, proti které provádí zákrok nebo ji předvádí na služebnu, nemá u sebe zbraň. Zbraní se

rozumí jakýkoliv předmět, kterým je možno učinit útok násilnějším a důraznějším. Nemusí se jednat pouze o střelnou zbraň. V případě, že osoba po opětovném vyzvání zbraň neodloží, strážník ji může odebrat, pokud je to v zájmu udržení veřejného pořádku nebo odvrácení útoku, kde mohla být spáchána újma na životě. Strážník je povinen po odebrání zbraně sepsat úřední záznam a po propuštění osoby pokud zákon nestanoví jinak jí zbraň vrátit s výjimkou střelné zbraně.

Oprávnění zakázat vstup na určená místa – toto oprávnění má strážník, jestliže plní úkol na místě, kde je na nezbytně nutnou dobu nutné aby nikdo nevstupoval nebo se zde nezdržoval. Takovéto místo bývá většinou vyznačeno. Obvykle páskou, na které je název obce nebo nápis obecní (městská) policie a zákaz vstupu. Po upozornění strážníkem je každý občan povinen uposlechnout jeho rozkazu.

Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor – v případě, když má strážník důvodnou obavu, že je ohrožen život, nebo že hrozí větší poškození majetku, má oprávnění k tomu, aby otevřel byt, dům nebo jiný uzavřený prostor a provedl zákroky a úkony aby tomuto nebezpečí nedošlo. Po provedení tohoto oprávnění je strážník okamžitě nucen vyrozumět majitele bytu či jiného prostoru a o provedených zákrocích a úkonech sepsat úřední záznam.

Oprávnění odejmout věc – toto oprávnění lze využít v případě, kdy občan po opakované výzvě neuposlechne strážníka k vydání věci. Věc, která je hodnotou ve velkém nepochybně k povaze přestupku, tu nelze odebrat. Při odebrání či vydání věci je strážník opět povinen sepsat úřední záznam a osobě, vůči které je toto oprávnění prováděno vydat příslušné oprávnění. Jedná-li se o zabránění odjezdu vozidla v důsledku špatného stání či zastavení, u kterého není řidič přítomen má strážník pravomoci na základě tohoto oprávnění k tomu, aby využil technických prostředků tzv. „botičky“. Jestliže nikdo po uplynutí 30 dní od uložení technického prostředku na vozidlo nepožádá o jeho odstranění, je vlastník komunikace nucen po domluvě s OP, toto vozidlo odstranit na náklady jeho provozovatele. Provozovatel se může úhrady nákladů zprostit pouze tím, že uvede vážné důvody, které mu nedovolily odstranění „botičky“ z vozidla.

Oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven – během své služby v důsledku plnění policejních úkolů má strážník oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven. Samozřejmě během otevírací doby a pouze do těch prostor, které jsou určeny zákazníkům.

2.5 Prevence

Kriminalita v ČR se od 90. let 20. století velmi zvýšila a přiblížila se vyspělým zemím světa. A to hlavně v důsledku dynamického společenského vývoje. Nejvíce se kriminalita zvýšila v těchto směrech:

- rapidní růst majetkové a mravnostní kriminality (lidé jsou čím dál více ziskuchtivý, bezohlední, násilníci atd.),
- velký přírůstek pouličních přestupků (vykrádání a krádeže aut, vandalismus, ...),
- růst domácího násilí (obvykle bývají oběťmi ženy, děti, senioři či handicapovaní),
- vzrůstá počet trestných činů páchaných mladistvými osobami, ženami a obyvatel z národnostních menšin.

O první prevenci proti kriminalitě rozhodla vláda ČR až ke konci roku 1993, a to v důsledku vysoké kriminality zejména ve velkých městech. Vytvořila výbor pro prevenci kriminality, který řídilo Ministerstvo vnitra. Mezi základní úkoly tohoto výboru patří zejména spolupráce s různými organizacemi, institucemi a hnutími v oblasti prevence, realizovat různorodé projekty a programy prevence kriminality, posuzovat účinnost těchto programů a předkládat vládě zprávy o účinnosti prevence kriminality.

Obecní policie není zřízena pouze k zabezpečování veřejného pořádku, ale její nedílnou součástí je také plnit úkoly v oboru prevence. V upevňování ochrany a bezpečí občanů pomocí prevence má OP nezastupitelnou úlohu. Jedná se o prevenci velmi širokého okruhu, kterou praktikuje. Např. prevence kriminality, dopravní, protidrogová atd. Uskutečnění takovéto prevence také vyžaduje spolupráci OP s různými organizacemi a institucemi. Jakoukoliv spolupráci je OP povinna oznámit svému zřizovateli (obci) a na základě jejího souhlasu teprve začít provádět.

Jako jedna z nejpřesnějších definic prevence OP se uvádí toto „*Prevence jsou veškeré aktivity směřující k předcházení vzniku bezpečnostních rizik a páchaní trestných a jiných protispoločenských činů, ke snižování jejich výskytu cestou zamezení a neutralizací příčin a podmínek jejich vzniku. Patří sem opatření, jejichž cílem a důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminogenních faktorů a kriminality*“ (Brabec, 2001, s. 35).

2.5.1 Prevence dle okruhu adresátů

Prevence primární

Tato prevence je zaměřena na celou společnost, tedy na všechny občany, ale větší měrou na děti a mládež, neboť jsou ještě ve věku, kdy lze ovlivnit jejich chování a životní styl. Hlavním cílem primární prevence je předejít kriminalitě a zajistit bezpečné životní podmínky a rozvoj společnosti. Je propagována zejména prostřednictvím přednášek a besed, které mají občana naučit základní pravidla bezpečného chování.

Sekundární prevence

V sekundární prevenci jde také o eliminaci nebezpečných kriminálních vlivů. Pozornost je věnována jedincům nebo skupině osob, u kterých je očekáváno, že se stanou potenciálním pachatelem nebo obětí trestného činu. Jde zejména o lidi, kteří jsou: ze sociálně slabších rodin, závislí na alkoholu a návykových látkách, důchodci či handicapovaní nebo z národnostních menšin. V současné době jsou i instituce, které se více zabývají touto prevencí. Konkrétně jde o poradny, krizová centra, střediska preventivně výchovné péče atd.

Terciární prevence

Ta se soustřeďuje na jedince, kteří se v minulosti již s kriminalitou setkali. Jde o práci, která má za úkol nápravu nebo zmírnění negativních důsledků kriminality. Na úrovni terciární prevence také fungují různá centra a instituce, na které se jednotlivci mohou obrátit pro pomoc. Jde např. o nadace, linky důvěry, krizová centra atd.

2.5.2 Prevence dle obsahového zaměření

Sociální prevence

Sociální prevence je orientována na sociální kriminogenní faktory, na jejich překonání nebo na jejich neutralizaci. Jedná se zejména o kriminogenní jevy tohoto typu: prostituce, alkoholismus, záškoláctví, chudoba, bezdomovci atd. Opatření má za úkol podporovat systém, který odmítá nezákonné jednání. Preventivní programy a projekty jsou obvykle přednášeny dětem, neboť u dítěte lze nejefektivněji ovlivnit způsob jeho chování a vyhnout se tak delikvencím v jeho dospělosti.

Jak říká Novotný a Zapletal (2004, s. 177), „Při zkoumání problematiky sociální prevence je velmi důležité si uvědomovat závislost práva na ostatních normativních systémech, zejména na stavu mravů. Zvláště dobře ji vystihuje lapidární Horatiova myšlenka – „Co zmohou jalové zákony bez (dobrých) mravů?“ Tato myšlenka je někdy interpretovaná tak, že při špatných mravech ani zákony nepomohou, zatímco při dobrých mravech jsou zbytečné.“

Situační prevence

Situační prevence je zaměřena na eliminaci kriminogenních situací na omezování příležitostí ke spáchání trestných činů a na zvyšování rizika dopadení pachatele (Svatoš, 2014, s. 180). Teorie této prevence říká, že určitý druh kriminality se objevuje na daných místech, v příhodné době a za určitých okolností. Proto je kontrole v těchto místech a době věnována zvláštní pozornost.

Opatření situační prevence mají za následek snížení kriminality. A to v důsledku znemožnění nebo znesnadnění potencionálním pachatelům vyvíjet trestnou činnost. Tyto opatření lze rozdělit do 5 kategorií:

- zvýšení ochrany objektu osob a věcí,
- přemístění ohrožených věcí na bezpečné místo,
- ztížení přístupu k prostředkům vhodných pro spáchání trestného činu,
- zmenšování očekávaného prospěchu z trestného činu a zvýšení rizika pro pachatele,
- zlepšení dohledu nad lokalitou.⁴

Situační prevence je obvykle více preferovaná před prevencí sociální, a to v důsledku toho, že bývá rychlejší, levnější a jednodušší. Hlavní pozitivum se ale skrývá v lepší ověřitelnosti její účinnosti. Naopak obrovskou nevýhodu má v tom, že působí obvykle krátkodobě nebo kriminalitu pouze přesune.

---

⁴ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 2., přepracované vyd. Praha: ASPI, 2004, 452 s. ISBN 80-7357-026-2.

Viktimologická prevence

Viktimologická prevence na rozdíl od prevence sociální a situační není založena na kriminogenních jevech, ale vychází z viktimologických poznatků. Hlavní zaměření této prevence se skrývá v činnostech poradenské a osvětovné ve vztahu k ochraně ohrožených osob. Osvětovná činnost je taková činnost, která učí lidi to, jak mají zacházet se sebou a svým majetkem, aby jej nevystavovali zbytečnému nebezpečí napadení.

Viktimologie je věda, která se zabývá oběťmi trestných činů. Jde o součást kriminologie. Zajímá se o oběť jako zdroj informací o trestném činu potřebných pro jejich odhalení a objasnění. Zkoumá oběť jako průvodce a nositele stop a na základě vztahů oběti k pachateli vypracovává postupy usvědčení pachatele. Hlavním cílem je však na základě těchto výpovědí, zabránit viktimizaci potenciálních obětí. Viktimizace je proces, v němž se potenciální oběť stává obětí skutečnou.⁵

---

⁵NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 2., přepracované vyd. Praha: ASPI, 2004, 452 s. ISBN 80-7357-026-2.

3 Analýza preventivních programů Obecní policie

3.1 Město Opava

Město Opava se nachází v Moravskoslezském kraji na řece Opavě nedaleko polských hranic. První písemná zmínka o tomto městě pochází už z 12. století, přesněji z roku 1195, avšak první dochovaná listina se připisuje k roku 1224. Jedná se o listinu, kterou nechal sepsat král Přemysl Otakar I., jejíž obsah přiznával Opavě městská privilegia. Toto město bylo významným regionem už od svého počátku a dokonce mezi roky 1742 – 1918 bylo hlavním městem rakouského Slezska a od roku 1918 – 1928 československého Slezska. Od vlády Marie Terezie až do konce druhé světové války byla většina obyvatel Opavy německé národnosti, poté nastává radikální obrat a do Opavy přichází znova Češi.

Nyní Opava patří mezi jedno z 25 statutárních měst. Její katastrální výměra je 90,61 km² a měla k 1. 1. 2015 57 772 obyvatel. Hlavními symboly je znak, vlajka a logo města. Součástí Opavy je 8 městských částí, kterými je Komárov, Malé Hoštice, Milostovice, Podvihov, Suché Lazce, Vávrovice, Vlastovičky a Zlatníky. Centrální oblast města, která je spravovaná zastupitelstvem a magistrátem se člení na 5 evidenčních částí. Konkrétně na část Opava Město, Předměstí, Kateřinky, Kylešovice a Jaktař. Jelikož jde o obec s rozšířenou působností, tak je její povinností vykonávat státní správu v přenesené působnosti ve svém správním obvodu, který v tuto dobu obsahuje 41 obcí.

Vedení města sídlí na Horním náměstí v opavské radnici jménem Hláska. Primátorem je Ing. Radim Křupala, který byl do své funkce zvolen 14. prosince 2015, 1. náměstek je Ing. Martin Víteček a dalšími náměstkyně jsou Mgr. Dalibor Halátek a Josef Stiborský. Výkonným orgánem obce je Rada města, která je tvořena primátorem a náměstkyně společně s členy zastupitelstva. Současný počet členů Rady je 11. Nejvyšším orgánem obce je zastupitelstvo. Počet členů v zastupitelstvu se stanovuje podle počtu obyvatel daného města. Opava, která spadá do kategorie 50 – 150 tisíc obyvatel může mít 25 – 45 členů. Do roku 2014 využívalo město maximální hranici při počtu zastupitelů, ale od roku 2015 tento počet snížil na 39. Členové zastupitelstva jsou voleni v komunálních volbách každé 4 roky.

Po městě lidé mohou cestovat pěšky, na kole, autem nebo městskou hromadnou dopravou (dále jen MHD). Pěší, cyklisté a cestující MHD se dostanou téměř všude, ale řidiči aut mají omezený pohyb v centru města. MHD je v Opavě v současné době tvořena autobusy a trolejbusy. Dříve se Opavou projížděly pouze tramvaje, které byly roku 1950 zrušeny a

nahrazeny trolejbusy. Nyní město nabízí 25 pravidelných linek s 225 zastávkami, které pokrývají i dopravu do městských částí, ale také do 5 přilehlých samostatných obcí. Opava dále nabízí možnost cestovat do okolních obcí a vzdálenějších větších měst železniční dopravou od Českých drah nebo dálkovými autobusy společnosti TQM nebo Arriva. Ve městě se nachází 2 vlakové nádraží (Východní a Západní), ale hlavním cestovním železničním uzlem je nádraží Východní.

Školství Opavy pokrývá všechny úrovně vzdělání. Mateřské a základní školy zřizuje město Opava. Střední školy zřizuje Moravskoslezský kraj a vysoké školy zřizuje Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. Vyjimku tvoří školy, jejímž zřizovatelem je soukromá osoba, potom se jedná o školy soukromé.

Co se týče kultury, je Opava velmi rozmanitá. Nachází se zde mnoho historických budov a konají se zde různé kulturní akce a festivaly. K nejznámějším festivalům patří Bezručova Opava. Tento festival se koná už od roku 1958 opakovaně vždy v září. Jeho název je odvozen od opavského básníka Petra Bezruče, který se zde narodil. Dalším známým festivalem jsou Další břehy, které již letos budou slavit dvacáté výročí. Mezi nejznámější kulturní akce patří Vánoční a Velikonoční trhy, kdy se opavské náměstí zaplní lidmi a konají se zde většinou pěvecké koncerty. Historické budovy v centru lze potkat na každém kroku. Z doby gotické jde především o opavské kostely (kostel sv. Ducha, Nanebevzetí Panny Marie, sv. Václava, ...) mezi známé významné renesanční stavby patří věž Hláška, kde sídlí vedení Opavy, dům U Bílého koníčka atd. Z doby barokní pak jde o Blücherův palác, kostel sv. Vojtěcha, Minoritský klášter atd. Během 19. stol. zde byla postavena budova Slezského divadla a Slezského zemského muzea (jde o nejstarší muzeum v ČR).

3.2 Městská policie Opava

Vznik a vývoj Městské policie Opava

Městská policie Opava (dále jen MPO) vznikla roku 1992 v důsledku účinnosti zákona o obecní policii. Po dobu své existence si prošla různými radikálními změnami, které ovlivnily její činnost.

První bezpečnostní složky byly vybudovány už ke konci roku 1991. V jejich zastoupení byli 4 inspektoři, kteří dohlíželi na veřejný pořádek ve městě. Až začátkem roku 1992, konkrétně 11. března, vznikla faktická MPO a přibylo k ní 21 pracovníků na pozici strážníků. Tímto však nábor nových strážníků neskončil. A na konci stejného roku se mohla Opava pyšnit už 36 strážníky. Během roku 1993 se zastupitelstvo rozhodlo změnit obecně závaznou vyhlášku upravující činnosti MPO. Další novelizace pak nastaly až v roce 1995, kdy dochází ke změně koncepce výkonu služby MPO.

Sídlo MPO se nacházelo v budově Hlásky, kde do dneška sídlí vedení města. Budova se nachází v centru města na Horním náměstí. Avšak pro nevyhovující prostory se MPO roku 1998 přestěhovala do budovy na křižovatce ulic Kolařská a Na Valech a počet strážníků se zvýšil na 56. V důsledku navýšení počtu zaměstnanců nastává dělba práce, kdy všichni strážníci neměli povinnost být v přímém výkonu služby, ale museli zajišťovat administrativu. V roce 2004 došlo k opětovnému a zároveň poslednímu stěhování služebny MPO na ulici Krnovská, do areálu Magistrátu města Opavy.

Po roce 2005 se strážníci v přímém výkonu služby už nedělili pouze na hlídkové a výjezdové, ale přibyly k nim další dvě nové skupiny. Konkrétně jde o skupinu dopravního dohledu a územního dohledu. Dále se rozšířil okrskový systém, kdy strážníci vykonávali své úkoly nejen ve městě, ale i v jednotlivých městských částích z původních 6 na 17.

Organizační struktura

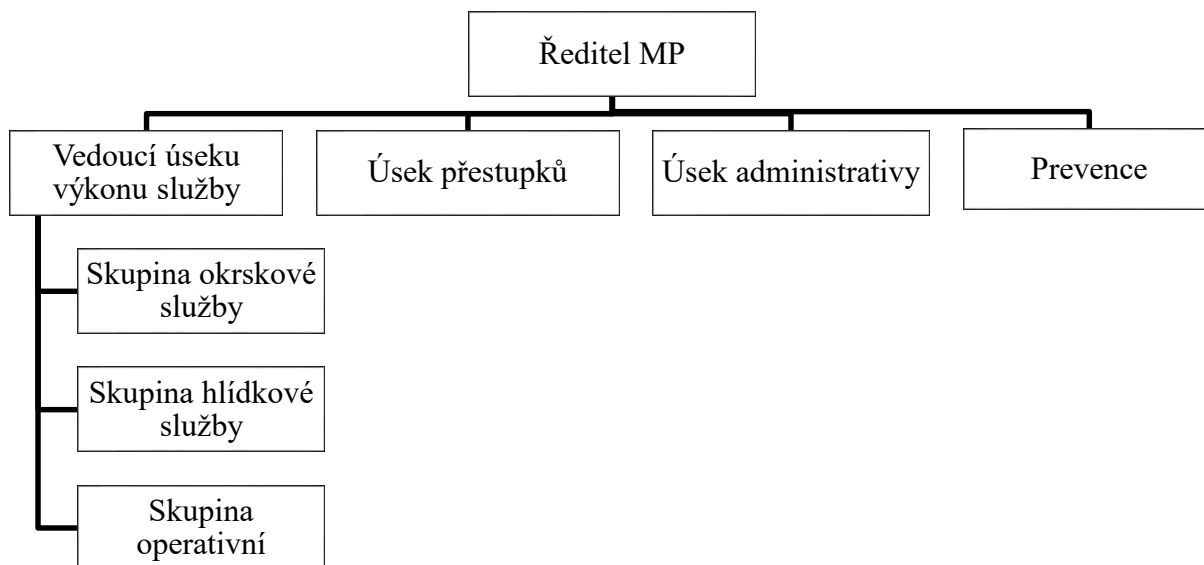
V současné době je členění vnitřní organizační struktury MPO následující:

- **Přímý výkon služby** – je hlavním úkolem MPO, jenž vyplývá ze zákona. Jde zde o dodržování bezpečnosti a veřejného pořádku.
- **Operační a krizové řízení** – jde o takové činnosti, které vedou k zabezpečení místních záležitostí a dalších jiných úkolů v rámci IZS při událostech na úseku prevence.

- **Ostatní činnosti** – jedná se o operativní činnosti, které je potřeba provést k zajištění hlavních úkolů MPO.

Hierarchické uspořádání zaměstnanců MPO zobrazuje níže vytvořený organizační diagram se stručnými popisky určených k vysvětlení některých pojmů.

Obr. 3.1. Organizační struktura MPO

Zdroj: Výroční zprávy MPO – interní materiály.

- **Skupina** – jde o jednotku, která v důsledku své organizační struktury musí zabezpečovat plnění úkolů pro strážníky, kteří jsou v přímém výkonu služby. Dělení jednotlivých skupin je uvedeno výše v organizačním diagramu.
- **Úsek** – jde o jednotku, která v důsledku své organizační struktury musí zabezpečovat plnění úkolů v rámci operačního a krizového řízení a ostatních činností. Zaměstnanci, jejichž pracovní poměr je v úseku přestupků, administrativy a výkonu služby je na vyšší úrovni než zaměstnanci, kteří mají uzavřen pracovní poměr ve skupině. Konkrétně vedoucí úseku dohlíží na plnění úkolů jednotlivých skupin a v době nepřítomnosti ředitele jej dokonce i zastupuje.
- **Ředitel MP** – je hlavní organizační jednotka, která dohlíží a zodpovídá za plnění úkolů za zaměstnance v jednotlivých úsecích a dále na ekonomické a organizační činnosti MP, avšak je podřízena jejímu zřizovateli (obci).

Současný stav MPO

V současné době má opavská MP 61 zaměstnanců z toho je 50 mužů a 11 žen. Šedesát strážníků pracuje v přímém výkonu služby a poslední jedinec je zařazen v úseku administrativním. Všichni zaměstnanci včetně vedení mají služebnu na ulici Krnovská v areálu Magistrátu města Opavy. Finanční prostředky MPO získává z rozpočtu Statutárního města Opavy.

Pro zajištění přímého výkonu služby a plnění úkolů je nezbytné využívání dopravních prostředků. Konkrétně jde o 7 motorových vozidel, jejichž pořízení bylo v rozhraní let 2000 – 2009, dále 6 skútrů odlišně pořizované mezi roky 2007 – 2009 a 13 jízdních kol.

Všechny vozidla MPO jsou vybavena GPS, které umožňuje monitorovat jejich pohyb z policejní služebny. V případě potřeby můžou i strážníci ze služebny pomocí tohoto systému efektivně nasměrovat vozidla na místo potencionálního zákroku. MPO také při zajišťování místních záležitostí a zabezpečování veřejného pořádku pomáhá městský kamerový systém. V současné době má Opava 9 těchto kamer, které jsou instalovány v různých lokalitách. Mezi další prostředky, které napomáhají policii plnit jejich úkoly, patří např. digitální detektor alkoholu, digitální měřič hluku, radary, atd.

MPO v rámci své koncepce na rok 2012 – 2016 má dvě etapy, ve kterých chce dosáhnout svých cílů. Jedná se o krátkodobou etapu a střednědobou a dlouhodobou etapu.

- **Krátkodobá etapa** měla být naplněna do 31. 12. 2012. Týkala se např. organizační struktury, kdy byl hlavní cíl snížit počet vedoucích pracovníků v kancelářích a přesunout je do přímého výkonu služby, aby byla zajištěna lepší komunikace veřejnosti s MPO pomocí zvýšení zaměstnanců na pozici hlídačů a okrskářů. Dále šlo o zvýšení činnosti prevence, zlepšení vzdělání zaměstnanců, zavedení moderních technologií a komunikačních prostředků, a také zvýšit ohodnocení jednotlivců.
- **Střednědobou a dlouhodobou etapu** je snaha naplnit do 30. 12. 2016. Zde je mezi hlavními cíli rozšíření městského kamerového systému, vytvoření takových pracovních podmínek, které zajistí spokojenost zaměstnanců, atd.

Pro lepší zajištění veřejné bezpečnosti a komunikace s veřejností má Opava zřízené okrsky, na něž dohlíží pověřený strážník (okrskář) a je povinen vykonávat občůzkovou službu v tomto pověřeném úseku. V Opavě se nachází 10 okrsků. Jejich rozložení se nachází v příloze č. 1.

3.3 Prevence Městské policie Opava

Prevence ve městě Opava zahrnuje následující aktivity:

- příprava, organizace a realizace preventivních programů v MŠ, ZŠ a v centrech pro seniory,
- výuka dětí v oblasti dopravní výchovy na dětském dopravním hřišti,
- spolupráce s preventivními pracovníky kriminality Magistrátu města Opavy na mapování aktuální situace na ZŠ v oblasti prevence kriminality,
- zpracování podkladů na činnost prevence,
- účasti na setkáních týmů pro mládež a Komise prevence kriminality,
- zajištění prezentace MPO a vedení webových stránek,
- plnění úkolů a pokynů od nadřízených.

Prevenci realizují strážníci MP. Ti pořádají různé besedy, přednášky pro všechny věkové kategorie, avšak nejvíce je preventivní činnost směřována na děti a seniory. Při akcích, které jsou určeny dětem a mladistvým se policie zapojuje do různých projektů, a některé dokonce i sama pořádá. A v neposlední řadě se MPO také snaží pomáhat obětem trestných činů.

3.3.1 Prevence pro děti

Prevenci dětem se rozlišují na dva typy. Jde o preventivní programy pro MŠ a ZŠ (zvláště pro nižší stupeň a vyšší stupeň).

Preventivní programy MŠ

Tyto programy jsou určeny dětem v předškolním věku. Jelikož jde obvykle o první seznámení dětí se správným a bezpečným chováním ve městě, jsou přednášky a besedy vedeny formou pohádek. Jedná se o pohádky, které vypráví příběh o pejsku Korálkovi. Hlavní cíl těchto pohádek má za to, seznámit děti se základními pravidly chování ve městě a s bezpečnostními předpisy silničního provozu. Dále je učí tomu, co mají dělat, když najdou injekční stříkačky nebo vidí cizího psa a nebo je osloví cizí člověk. Avšak tomu všemu předchází představení strážníka dětem a předvedení jeho uniformy včetně jeho výzbroje. A nakonec jako bonus strážník dovolí dětem si prohlédnout policejní vozidlo a odmění je malou odměnou.

Preventivní programy ZŠ

Prevence pro 1. (nižší) stupeň ZŠ je zaměřena na vlastní bezpečnost a dopravní výchovu. V rámci vlastní bezpečnosti jsou opět děti poučeny o tom, jak se správně chovat doma, ve škole, na ulici, při pobytu v přírodě, při cestě ze školy a do školy atd. Při dopravní výchově strážník děti seznamuje s povinnostmi chodců, a cyklistů. Jaké vybavení je potřeba na kolo a také se nesmí opomenout základní dopravní značky, které jsou důležité pro jízdu na kole. Pro děti 4. třídy jsou realizovány dokonce i lekce dopravní výchovy na dopravním hřišti v Malých Hořticích.

Prevence pro 2. (vyšší) stupeň ZŠ se týká zejména 8. a 9. tříd. Tam se už policie zaměřuje na problematiku přestupků a trestných činů. To jak jsou mládežníci mladší 15 - ti let trestáni při spáchání trestného činu, a jak probíhá toto trestní řízení atd. Pro větší přehled informuje žáky o tom, jaké jsou hlavní úkoly strážníků a jaký je rozdíl mezi OP a Policií ČR (dále PČR).

3.3.2 Prevence pro seniory

Prevence pro seniory je koncipovaná zejména na oblast kriminality a to v důsledku toho, že podle statistik jsou důchodci nejvíce ohroženou skupinou obyvatelstva z hlediska kriminality. Bývají často obětmi nejrůznějších trestných činů páchaných zloději, podvodníky, násilníky, kapsaři. Besedy a přednášky se tedy pořádají např. s názvy stáří bez nehod, domácí násilí, bezpečnost na internetu atd.

3.3.3 Statistiky provedení prevence MPO

V období mezi roky 2011 – 2014 byly uskutečněny v níže uvedené tabulce 3. 1. tyto preventivní akce. Jednalo se zejména o besedy pro seniory, přednášky v rámci programu AJAX a pejsek Korálek a lekce dopravní výchovy pro děti na dopravním hřišti v Malých Hořticích.

Program AJAX je určen pro žáky 2. a 3. tříd. Jedná se o celorepublikový celoroční program. V rámci tohoto programu strážníci pravidelně každý měsíc navštěvují určité ZŠ, kde přednášejí na téma dopravní výchova, návykové látky, šikana, trestné činy atd. Děti dostanou pracovní sešity, do kterých si doplňují získané poznatky. Avšak od školního roku 2014/2015 byl tento projekt Ministerstvem vnitra pozastaven.

Následující tabulka zobrazuje, kolik institucí preventisté navštívili v Opavě a okolí, nikoliv kolikrát na jednotlivých místech bylo přednesených besed a projektů. Avšak není vyloučeno, že v některých případech není počet jak přednesených besed a přednášek, tak návštěva jednotlivých institucí totožná.

Tabulka 3.1. Počet provedených prevencí na jednotlivých úrovních za roky 2011 - 2014

	2011	2012	2013	2014
MŠ	14	8	22	16
ZŠ (1.-5. tř.)	37	49	48	45
ZŠ (6.-9. tř.)	19	7	3	10
Senioři	0	5	11	9
Jiné	13	8	12	13
Celkem	83	77	96	93

Zdroj: Výroční zprávy MPO 2011 - 2014 – interní materiály. Vlastní zpracování.

Z výše uvedené tabulky je patrné, že počet provedené prevence se v posledních letech zvýšil, a to v důsledku velké poptávky z okolních zařízení a jejich nadměrné spokojenosti. Vzrostl zejména počet pořádaných besed pro seniory a MŠ a jiná prevence. Pod pojmem jiná prevence si lze představit např. kurzy sebeobrany pro veřejnost, soutěže pro děti v rámci bezpečnosti silničního provozu (dále BESIP), besedy skautům, dětem na letních táborech a lidem s mentálním postižením či přednášky na vytyčených jako je např. vítání prvňáčků, dni dětí, dni mláďat atd.

MPO při vykonávání některých preventivních akcí úzce spolupracuje s Policí ČR, se kterou i mimo jiné má navázanou úzkou spolupráci ve vzájemném předávání informací a koordinaci činnosti. Platí to jak pro úroveň přímého výkonu služby, tak pro úroveň vedení. Podobně jako s Policí ČR MPO spolupracuje ještě s Hasičským záchranným sborem, Probační a mediační službou, Rychlou záchrannou službou atd. V rámci prevence MPO vyjimečně spolupracuje i s jinými institucemi. (Autoškolou, Českým červeným křížem, Českou lékařskou komorou,...)

V důsledku prevence kriminality, konkrétně proti krádeži kol byl během června roku 2014 realizován nový projekt s názvem „Forenzní značení jízdních kol“. Tento projekt je pod vedením Ministerstva vnitra, od kterého MPO také dostala řádně přidělenou dotaci ve výši 60 000,- Kč, kterou upotřebila na zaškolení strážníků v rámci tohoto projektu a na nákup potřebného materiálu. Cíl projektu spočívá v označování jízdních kol jedinečným identifikačním číslem, které je uloženo jak v databázi MPO, tak v celostátní databázi forenzního značení, což má odradit zloděje od krádeže z důvodu výrazného znesnadnění prodeje tohoto kola. Evidence a značení prvních kol začala už v červenci a skončila v říjnu téhož roku. Za tu dobu se stihlo označit 289 jízdních kol, což strážníky MPO mile překvapilo.

3.4 Analýza přestupkovosti

Přestupkem je správní delikt, který je v rozporu se zákonem. Je součástí trestního práva a jeho podstata je vymezena zákonem. Přestupkem není jednání, kterým osoba odvrací hrozící útok avšak v přiměřené míře. Jedná se pouze o nevhodné nebo neslušné chování na určité míře společenské škodlivosti.

Dle zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, v § 2, je přestupek vymezen takto: „Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.“

Tabulka 3.2. Počet přestupků u jednotlivých odvětví v letech 2011 - 2014

Druh přestupku	2011	2012	2013	2014
Alkoholismus a toxikomanie	126	105	140	94
Porušení OZV a NO	546	1272	1119	845
Zák. proti veřejnému pořádku	3110	2160	2483	1968
Zák. proti občanskému soužití	18	48	59	76
Zák. proti majetku	602	636	685	571
Doprava	10 775	4610	6784	7811
Ostatní	53	26	53	42
Celkem	15230	8857	11 323	11 407

Zdroj: Výroční zprávy MPO 2011 – 2014 - interní materiály. Vlastní zpracování.

Z uvedené tabulky 3.2, je patrný pokles počtu spáchaných přestupků v roce 2012. Důvodem tohoto poklesu je změna organizační struktury, kdy je sice zajištěn výkon služby o víkendech, svátcích a v noci, ale celkový počet strážníků MPO klesl z původních 63 na pouhých 60. Tento pokles souvisí se změnou pracovní doby okrskářů, kdy místo ranních směn, jsou zavedeny směny celodenní. Což si vyžádalo citelné zvýšení mezd těchto strážníků v důsledku příplatků práce v noci a o víkendech.

Ačkoliv organizační struktura v roce 2013 zůstává stejná, tak počet přestupků se razantně zvýšil. Konkrétně se spáchalo o 2466 přestupků více než v roce 2012. Z toho největší nárůst byl zejména v přestupkovosti v oblasti dopravy. Hlavní příčinou tohoto nárůstu bylo pořízení tří nových kusů radarů a zvýšení pozornosti na oblast bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. A dále navýšení počtu kamer v městském dohledovém systému o čtyři kamery a jejich zkvalitnění. Současný počet kamer ve městě Opava je 14. Jejich rozmístění můžete vidět v příloze č. 2.

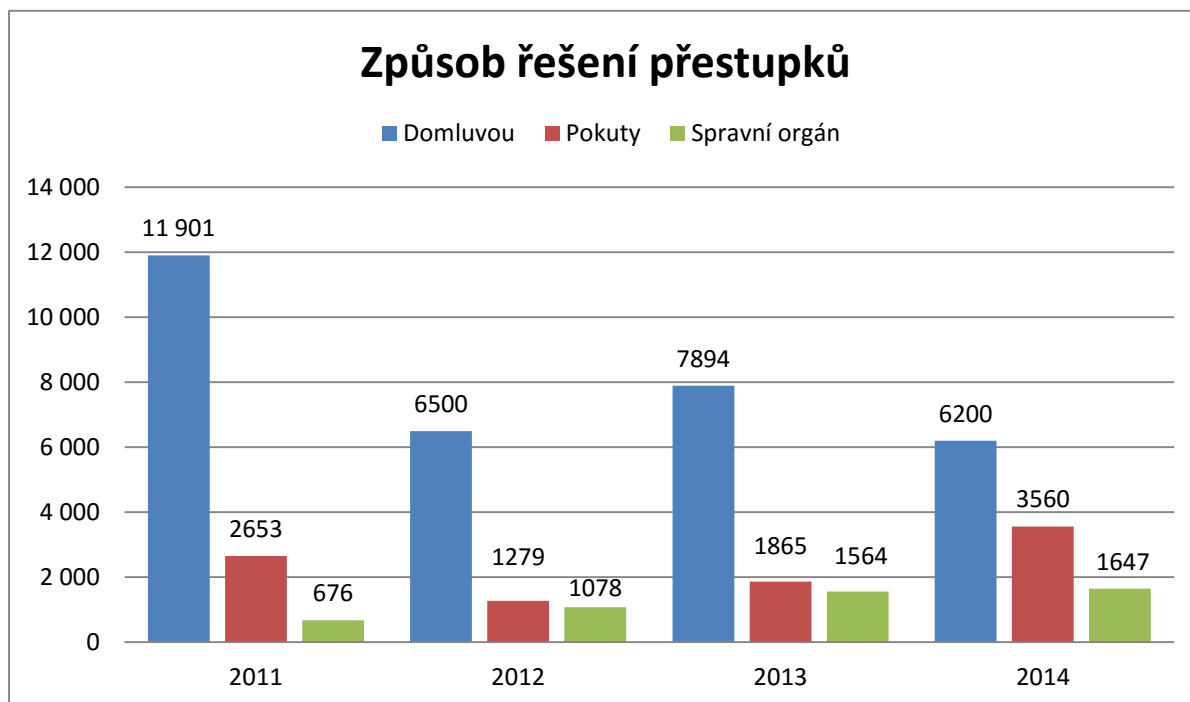
V roce 2014 nedochází k žádné razantní změně v oblasti prevence ani ke změně organizační struktury strážníků, proto počet spáchaných přestupků zůstává velmi obdobný jako v roce 2013. Avšak v důsledku opakujících se požadavků ze strany města na intenzivnější řešení dopravní situace v Opavě, došlo ke zvýšení řešených přestupků

v souvislosti s bezpečností a plynulostí dopravy na úkor řešených přestupků v narušování veřejného pořádku.

Následující graf 3.1, zobrazuje kolik ze spáchaných přestupků mezi lety 2010 – 2014 bylo řešeno ústní domluvou, kolik bylo uložených peněžitých a blokových pokut a kolik případů muselo postoupit k pověřenému správnímu orgánu.

Obr. 3.1. Přehled způsobů řešení přestupků mezi lety 2011 - 2014

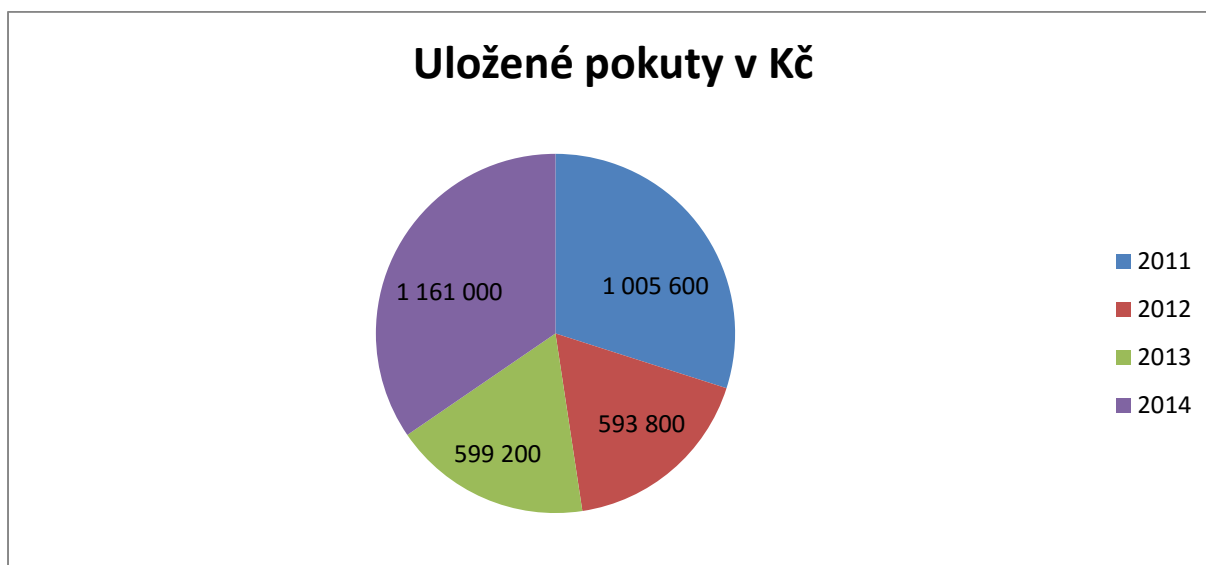
Zdroj: Výroční zprávy MPO 2011 – 2014 – interní materiály. Vlastní zpracování.

Přestupek, pro jehož řešení nestačí pouhá domluva a jeho pachatel si je vědom svého činu, za který je ochoten zaplatit pokutu rozlišujeme pokuty dvojího typu. A to pokuty, které jsou zaplacený ihned na místě a pokuty, na něž je vystaven blok (tyto pokuty se nazývají tzv. blokové pokuty). Jejich princip spočívá v tom, že strážník vystaví pachateli pokutový blok, který je potřeba zaplatit do doby stanovené na bloku. V případě nesplnění platby může nastat i nařízení na vedení exekuce. Nezaplacené pokuty podle zákona č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů může vymáhat pouze správní orgán nikoliv strážník. Blokovou pokutu je vždy nutno zaplatit v zákonem stanovené měně. V ČR se tedy jedná o českou korunu (Kč). Jednotlivé skutkové podstaty blokových pokut mohou strážníci projednat v blokovém řízení. Typy přestupků, které lze takto projednávat jsou uvedeny v zákoně o přestupcích.

V případě nesplnění podmínky uznání pokuty pachatelem strážník není oprávněn k uložení pokuty. Naopak je povinen v souladu se zákonem č. 553/1991 Sb. o obecní policii, oznámit příslušnému správnímu orgánu podezření, že byl spáchán přestupek.

Pokuty představují pro MP největší příjmy. V jaké částce se pohybovaly uložené pokuty za období 2011 – 2014 nikoliv, kolik peněz bylo doopravdy od pachatelů vybráno, znázorňuje následující graf 3. 2.

Obr. 3.2. Výše uložených pokut (v Kč) za roky 2011 - 2014

Zdroj: vlastní zpracování na základě výročních zpráv MPO

Z výše uvedené tabulky, je patrné, že výše uložených pokut ve městě Opava nemá stálý charakter, naopak velmi kolísá. Na výši udělené pokuty, má značný vliv rozsah přestupku, za něhož byla pokuta udělena. Průměrná cena za blokovou pokutu za výše uvedené období se pohybovala v rozmezí 300 – 350 Kč.

V roce 2011 v důsledku velké přestupkovosti ve městě Opava bylo i hodně uložených pokut. Částka překročila jeden milion Kč. Následující rok přestupkovost razantně klesla, tudíž nastal i pokles na výdělku z pokut, a to téměř o polovinu. Rok 2013 byl v částce vybraných pokut velice obdobný s rokem předcházejícím, i když počet spáchaných přestupků vzrostl téměř o 2500. Avšak počet uložených pokut se razantně nezvýšil díky důsledku toho, že strážníci byli na pachatele benevolentnější a přestupky řešili spíše domluvou. V roce 2014 naopak počet přestupků byl téměř totožný s předcházejícím rokem, ale počet uložených pokut vzrostl téměř o dvojnásobek, a proto můžeme ve výše uvedeném grafu pozorovat opět téměř poloviční nárůst těchto výnosů.

3.5 Hospodaření Městské policie Opava

MPO je financována z rozpočtu, který získává od Statutárního města Opavy. Částka, se kterou MPO hospodaří, zabírá přibližně 3 – 4% z rozpočtu města.

3.5.1 Výdaje

Osobní a celkové výdaje

Nejvyššími výdaji MP jsou osobní výdaje, které tvoří z jejich rozpočtu přibližně okolo 86% – 88%. Tyto vynaložené prostředky představují výdaje na mzdy strážníků a zaměstnanců včetně jejich povinného pojištění (SP a ZP) a ostatních osobních výdajů. Termín ostatní osobní výdaje zahrnuje odměny za odvedenou práci a náhrady mzdy v době nemoci.

Tab. 3.3. Přehled osobních výdajů MPO za období 2011 – 2014 (v Kč)

	2011	2012	2013	2014
Platy zaměstnanců	18 713 050	19 127 038	19 095 090	19 120 257
Odvod SP	4 770 635	4 897 490	4 893 605	4 893 815
Odvod ZP	1 718 010	1 762 210	1 759 981	1 760 251
Ostatní os. výdaje	477 345	553 227	628 646	568 638
Celkem	25 679 040	26 339 965	26 377 322	26 342 961

Zdroj: Příjmy a výdaje MPO 2011 -2014 – interní materiály. Vlastní zpracování.

Z výše uvedených dat v tabulce 3.3, vyplývá, že výše celkových osobních výdajů mezi lety 2012 – 2014 je téměř konstantní. To zejména díky tomu, že MPO si udržuje stálý počet zaměstnanců pracujících na plný pracovní úvazek. Výrazný výkyv nastal pouze mezi roky 2011 a 2012. Příčinou tohoto nárůstu je změna organizační struktury. Ta sice vedla k poklesu pracovníků o 4 zaměstnance (3 strážníky a 1 zaměstnanec), ale zároveň přinesla i změnu v zajištění výkonu služby. Kdy byly zrušeny nepotřebné vedoucí pozice a naopak byl posílen běžný výkon služby, kde strážníci jsou povinni pracovat o víkendech, svátcích a v noci, což má za následek zvažování mezd v důsledku příplatků.

Za zbylé peněžní prostředky (cca 14% – 12% z svého rozpočtu) MPO zajišťuje především plynulý provoz a celkový chod svého útvaru. Dále pořizuje potřebný majetek,

vybavení a kancelářské potřeby, provádí prevenci, vyplácí cestovní náhrady, platí potřebné očkování strážníků a jejich nezbytné školení.

Soubor všech výdajů v období 2011 - 2014 zobrazuje následující tabulka 3.4, která zobrazuje nejen jednotlivé položky obsažené v těchto celkových výdajích, ale i jejich výši.

Tab. 3.4. Přehled celkových výdajů v letech 2011 – 2014 (v Kč)

Výdaje	2011	2012	2013	2014
Osobní	25 679 040	26 339 965	26 377 322	26 342 961
Běžný provoz	1 684 406	1 484 807	2 126 654	1 022 164
Autoprovoz	475 404	872 128	1 037 336	1 034 685
MKDS	368 652	408 732	448 820	889 748
Ostatní	248 099	72 811	71 499	154 295
Celkem	28 455 601	29 178 443	30 061 631	29 443 853

Zdroj: Příjmy a výdaje MPO 2011 – 2014 – interní materiály. Vlastní zpracování.

Z výše uvedených dat je patrné, že celkové výdaje se pohybují ve výši 29 – 30 mil Kč. Vyjimku tvoří rok 2011, kde jsou celkové výdaje nejnižší, což je zejména způsobeno výrazně nižší částkou u osobních výdajů, které jsou podrobněji rozebrány a popsány ve výše uvedené tabulce 3.4.

Následující položka výdajů na běžný provoz zahrnuje finanční vynálohy nezbytné pro běžný provoz. Konkrétně jde např. o el. energii, nájemné, vodu, léky, opravy a udržování, uniformy, právní a poradenské služby, služby v oblasti telekomunikací a radiokomunikací, pořízení přístrojů a zařízení nezbytné k výkonu služby strážníků atd. Největší výkyv v běžném provozu byl v roce 2013, kdy byly tyto výdaje výrazně nejvyšší.

Výdaje na autoprovaz zahrnují veškeré finanční prostředky, které jsou vynakládány na koupi, provoz, opravy, udržování a výbavu veškerých motorových dopravních prostředků (tzn. i včetně policejních motorek). V roce 2011 jsou tyto výdaje výrazně nejnižší. MPO měla v tomto období k dispozici 6 motorek a 8 automobilů. Náhlý nárůst výdajů v roce 2012 je způsoben zakoupením nového policejního vozidla Dacia Logan v hodnotě 235 565,- Kč, tudíž se počet policejních vozidel zvýšil na devět. Z toho však dva automobily byly během první poloviny tohoto roku vyřazeny. Jedno v důsledku opotřebení a druhé z důvodu nesplnění

podmínek uvedené ve vyhlášce č. 418/2008 Sb. Další nárůst výdajů na autoprovoz v roce 2013 je opět zapříčiněn zakoupením nového vozidla. Šlo o automobil značky Škoda Octavia combi v hodnotě 371 268,- Kč. V roce 2014 nebyl zakoupen žádný motorový dopravní prostředek, ale výdaje na autoprovoz neklesají. To v důsledku zakoupení nového laserového měřiče rychlosti za 393 250,- Kč.

Výdaje na městský kamerový dohledový systém (dále MKDS) zahrnují položky, jako jsou např. kamery a ostatní přístroje a zařízení důležité k provozování této činnosti, opravy a udržování těchto zařízení a jejich programové vybavení, služby telekomunikací a radiokomunikací atd. V roce 2014 výše uvedená tabulka 3.4, vykazuje zvýšení těchto výdajů téměř o polovinu ve srovnání s ostatními roky. Za tímto prudkým nárůstem stojí studie proveditelnosti rozvoje MKDS s analýzou stávajícího stavu a návrhem řešení v hodnotě 218 296,- Kč, která byla provedena v roce 2013, ale MPO tuto částku zaplatila až v roce následujícím. A dále vypracování projektové dokumentace rekonstrukce dohledové místnosti MKDS v budově MPO, která dosáhla hodnoty 249 211,- Kč.

Poslední výdajová položka ostatní výdaje zahrnuje veškeré náklady potřebné na kancelářské potřeby, očkování strážníků, proplacení cestovného (tuzemské i zahraniční). V roce 2011 tato položka zahrnuje navíc i výdaje na BESIP, které byly ve výši 90 000,- Kč a v roce 2014 výdaje na prevenci kriminality – forenzní značení jízdních kol, které se vyšplhaly na částku 100 666,- Kč. Proto v těchto letech jsou taky tyto výdaje výrazně vyšší než v letech 2012 a 2013.

Výdaje na prevenci

Prevence ve městě Opava dostává stále více pozitivních ohlasů z řad institucí, kde je prováděna, a proto je prováděna na své maximální úrovni. Následující tabulka 3.3 zobrazuje, jakou částkou je tvořen rozpočet MP za období 2011 – 2014. Kolik je částka vynaložená na prevenci a jaký procentní podíl tvoří prevence z celkového rozpočtu MP.

Tabulka 3.5. Přehled výdajů na prevenci MPO v období 2011 – 2014 (v Kč)

	2011	2012	2013	2014
Výdaje celkem	28 455 601	29 178 443	30 061 631	29 443 853
Prevence	110 000	20 800	50 000	50 000
% podíl	0,387%	0,071%	0,166%	0,17%

Zdroj: Závěrečné účty Statutárního města Opavy 2011 – 2014. Vlastní zpracování.

Prevence tvoří z rozpočtu MPO pouze zanedbatelnou částku, která nedosahuje ani 0,5%. Konkrétní vyčíslení procentního podílu zobrazuje výše uvedená tabulka 3.3.

V roce 2011 byla částka oproti rokům 2014 a 2013 více než dvojnásobná, oproti roku 2012 dokonce i pětinasobná. Důsledkem, tak obrovského skoku je, že v roce 2010 bylo postaveno dětské dopravní hřiště v Malých Hošticích, které od doby svého otevření (4. 10. 2010) je nedílnou součástí MPO v oblasti provádění prevence. Jelikož jeho užívání bylo započato až v posledním čtvrtletí roku 2010, je více než pravděpodobné, že v roce 2011 strážníci ještě dokončovali nákupy potřebného vybavení k tomuto dětskému dopravnímu hřišti. Šlo zejména o prostředky sloužící dětem k pohybu na tomto hřišti. Konkrétně se jednalo v tomto roce o 12 ks koloběžek. Dalšími náklady v oblasti prevence v tomto roce byly učební pomůcky pro děti MŠ, omalovánky s motivem pejska Korálka, reflexní předměty, reklamní vlajky a ceny pro sportovní akce školáků.

V roce 2012 byly výdaje na prevenci nejnižší. V tomto roce bylo zakoupeno pouze dopravní pexeso s motivem pejska Korálka a reflexní předměty pro děti z MŠ. Následující dva roky měly výdaje na preventivní činnost totožné a za tyto vynaložené prostředky bylo zakoupeno opět dopravní pexeso s omalovánky s motivem pejska Korálka a reflexní předměty pro MŠ a ZŠ.

3.5.2 Příjmy

Příjmy všech MP jsou z největší části tvořeny ze sankčních přijatých plateb a pokut, obvykle tvoří více než 80% z celkového příjmového podílu. Dále pak zahrnují náhrady škod, přijaté peněžní dary a dotace, poskytování služeb a výrobků a příjmy z prodeje hmotného dlouhodobého majetku. Jaké příjmy měla MPO v období 2011 – 2014 a jaký je procentní podíl pokut na celkových příjmech znázorňuje níže uvedená tabulka 3.6.

Tab. 3.6. Přehled příjmů MPO za období 2011 – 2014 (v Kč)

Příjmy	2011	2012	2013	2014
Pokuty	778 580	596 687	462 639	1 009 172
Náhrady škod	25 524	0	0	7000
Poskytnutí služeb a výrobků	0	13 600	157 338	217 683
Prodej DHM	0	0	12 000	0
Celkem příjmy	804 104	610 187	631 977	1 233 855
% podíl pokut	96,82 %	97,79 %	73,21 %	81,79 %

Zdroj: Příjmy a výdaje MPO 2011 – 2014 – interní materiály. Vlastní zpracování.

Fyzická výše příjmů z pokut je značně odlišná od výše pokut uložených za dané období. Je to způsobeno tím, že ne všichni pachatelé, co spáchali přestupek, za který jim byla udělena pokuta, ji uhradili. Tudíž MPO vznikají pohledávky za tyto neuhrazené pokuty, jež jsou po pachatelích zpětně vymáhány.

Mezi službu, kterou poskytuje MPO, se například řadí odejmutí technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla (TPZOV). Tyto prostředky jsou známy pod pojmem „botičky“, při jejímž odstranění je majitel vozidla nucen zavolat MP, která je oprávněna k tomuto odejmutí za poskytnutý poplatek. Dále je za službu MPO považováno poskytnutí hlídky obci, která nemá zřízenou tuto bezpečnostní složku. Avšak má zájem o to, aby v určité dny a hodiny pro větší bezpečnost MPO jejich obec kontrolovala.

4 Zhodnocení, návrhy a doporučení

Předcházející kapitola 3 Analýza preventivních programů Obecní policie je nezbytným předpokladem pro kapitolu 4. Je z ní patrný rozsah prevence prováděný MPO včetně analýzy výdajů, které jsou na ni vynakládány. Hlavní náplní této části bakalářské práce je zhodnotit preventivní činnost strážníků MPO na základě vývoje přestupkovosti a trestné činnosti spáchané na území města Opavy a jejím blízkém okolí v období 2011 – 2014. A dále vyhotovení návrhů a doporučení vedoucích ke zlepšení preventivních programů.

4.1 Zhodnocení preventivní činnosti MPO

Preventivní činnost MPO je prováděna na své maximální úrovni. Úkolem této podkapitoly, jak bylo řečeno výše je tuto činnost zhodnotit. Pro lepší analýzu tohoto faktoru nám bude nápomocná následující tabulka, která nám zobrazí komparaci provedených preventivních akcí, jež MPO za období 2011 – 2014 provedla a jaké peněžní prostředky na ně byla nucena vynaložit a dále tabulka statistiky vývoje spáchaných přestupků a trestných činů ve vybraných oblastech na území města Opavy a jeho blízkého okolí.

Prevence prováděná MPO za poslední roky vzrostla a drží se na téměř konstantní úrovni. Částka investovaná na její provoz má výrazné výkyvy, které zejména ovlivňují nákupy pomůcek, jež jsou nezbytné k plynulému chodu této činnosti. Tím pádem pokud dojde k opotřebení koloběžek a jízdních kol na provoz BESIPu je více než pravděpodobné, že vynaložené peněžní prostředky budou vyšší než při obyčejném tisku pexes, omalovánek a zajištění reflexních předmětů. V každém případě i v letech, kde je potřeba investovat více financí, je částka na preventivní činnost vzhledem k výši rozpočtu MPO stále zanedbatelná, jak je patrné z následujícího grafu 4. 1.

Tab. 4. 1. Počet provedených preventivních akcí včetně jejich výdajů za období 2011 - 2014

	2011	2012	2013	2014
Provedené akce celkem	83	77	96	93
Výdaje	110 000,-	20 800,-	50 000,-	50 000,-

Zdroj: Výroční zprávy MPO a závěrečné účty Statutárního města Opavy 2011 - 2014. Vlastní zpracování.

Z pohledu výdajů a četnosti výjezdů na provedení preventivní činnosti je MPO na tom dobře. Při rozpočtu preventivních akcí v roce 2014 se měsíčně uskutečnilo 9 – 10 těchto akcí. Do jednotlivých měsíců není ale započten červenec a srpen, poněvadž v tomto období se téměř vůbec neprovozuje tato činnost z důvodu letních prázdnin.

Zhodnocení prevence dle analýzy přestupkovosti

Přestupkovost vzhledem k účinnosti prevence se nejlépe zhodnotí v těchto oblastech: alkoholismus, toxikomanie, veřejný pořádek a majetek. To zejména proto, že jde o druhy přestupků, proti kterým jsou vedeny přednášky a besedy na výjezdových preventivních akcích. Tyto témata jsou nejvíce přednášena mladistvým. Tzn. žákům na vyšším stupni ZŠ a studentům SŠ. Alkoholismus a toxikomanie zahrnuje požívání alkoholu mladistvými a nezákonné užívání drog a omamných látek. Přestupky v oblasti porušování veřejného pořádku představují např. narušování nočního klidu, znečištění veřejného prostranství, odhazování odpadků mimo vyhrazená místa a neoprávněné zabránění veřejného prostranství. A přestupky v oblasti majetku obsahují, úmyslné poškození cizího majetku ba dokonce i jeho krádež či присvojení věci nálezem atd.

Úsek dopravy tvoří také velkou část vedených přednášek a dokonce i praktických cvičení na dopravním hřišti v Malých Hořticích. Avšak tato náplň je koncipována hlavně na nižší stupeň ZŠ, kde se žáci učí základy silničního provozu. Vzhledem k tomu, že jde o poměrně malé děti, tak tento faktor nemá na vývoj přestupkovosti velký vliv.

Tab. 4. 2. Vývoj vybraných přestupků ve městě Opava a jeho blízkém okolí v období 2011 - 2014

	2011	2012	2013	2014
Alkoholismus a toxikomanie	126	105	140	94
Porušování veřejného pořádku	3 110	2 160	2 483	1 968
Přestupek proti majetku	602	636	685	571
Přestupky celkem	3 838	2 901	3 308	2 633

Zdroj: Výroční zprávy MPO 2011 - 2014 – interní materiály. Vlastní zpracování.

Suma celkových přestupků v tabulce 4. 2. se vyznačovala značnou kolísavostí, ale v podstatě se udržuje na nižší úrovni než v roce 2011, tudíž můžeme říci, že preventivní činnost má pozitivní vliv na vývoj přestupkovosti, protože klesá. I přesto, že rok 2013 oproti

roku předcházejícímu a následujícímu, obzvláště v počtu přestupků v oblasti porušování veřejného pořádku, vykazuje určité zvýšení. Za hlavní důsledek tohoto nárůstu je považováno pořízení 4 nových kamer do MKDS, na základě kterého mohou strážníci MPO efektivněji zasahovat proti pachatelům narušující veřejný pořádek.

Zhodnocení prevence dle analýzy trestné činnosti

Z pohledu vývoje trestné činnosti, lze také zhodnotit, zda preventivní činnost je opodstatněná. Trestný čin má vážnější důsledky než přestupek. Přestupek je řešen častokrát pouze jen domluvou nebo pokutou v průměrné výši 300,- Kč. Kdežto za spáchaný trestný čin náleží pachateli pokuta mnohem vyšší, dokonce i mu může hrozit vězení. MP nemá v kompetenci zajištění pachatele při páčání trestné činnosti. Je oprávněna pouze informovat PČR, která už může tento skutek zajistit a pachatele spacifikovat.

Zda prevence má kladný vliv i na vývoj trestné činnosti ve městě Opava a jeho blízkém okolí zobrazí následující graf 4. 3. Ten rozděluje trestnou činnost na 3 hlavní okruhy. Prvním z nich je násilná trestná činnost, pod kterou si lze představit vraždy, loupežná přepadení, nebezpečné vyhrožování, ublížení na zdraví atd. Mravnostní trestná činnost obsahuje znásilnění, pohlavní zneužívání, sexuální nátlaky, pornografie a kuplířství. Poslední okruh se týká majetkové kriminality, která zachycuje různé druhy krádeží a vloupání, podvody a zpronevěry.

Tab. 4. 3. Vývoj trestné činnosti ve městě Opava a jeho blízkém okolí v období 2011 - 2014

	2011	2012	2013	2014
Násilná	127	151	125	143
Mravnostní	7	6	27	12
Majetková	900	1 160	1 142	1 182
Celkem	1 572	1 904	1 867	1 951

Zdroj: Městský program prevence kriminality. Vlastní zpracování.

Z uvedených dat je patrné, že trestná činnost má spíše lehce vzrůstající charakter. I mezi jednotlivými oblastmi má tato činnost tendenci stoupat. Mírnou výjimku tvoří rok 2013, kdy trestná činnost opravdu jen zanedbatelně klesla, avšak stále se drží pod těsnou hranicí 2 000 spáchaných trestných činů za rok. Ne všechny trestné činy jsou spáchány dospělou

osobou, na části z nich se podílí i děti a mladiství. Z počtu těchto nezletilých pachatelů dokážeme prevenci MPO zhodnotit ještě lépe, poněvadž to vypoví o tom, zda přednášky na ZŠ a SŠ jsou efektivní.

Tab. 4. 4. Přehled nezletilých pachatelů trestné činnosti v období 2011 - 2014

	2011	2012	2013	2014
Nezletilí pachatelé	34	30	40	40
% Podíl z celkové trestné činnosti	2,16	1,58	2,14	2,05

Zdroj: Městský program prevence kriminality. Vlastní zpracování.

Výše uvedená data vypovídají, že počet pachatelů mezi dětmi a mladistvými lehce stoupl, ale za poslední dva roky se drží na konstantní úrovni. Kdežto % - podíl počtu nezletilých pachatelů na celkové sumě spáchaných trestných činů vykazuje značnou kolísavost, ale ve finále nedožene rok 2011. V tomto důsledku si můžeme dovolit říci, že trestná činnost je u nezletilých osob nižší než dříve, tudíž v konečném souhrnu, prevence vychází stejně, jako u vývoje přestupkovosti s pozitivním vyhodnocením.

4.2 Návrhy zlepšení prevence MPO

Současné preventivní programy MPO jsou zaměřeny především a žáky ZŠ a seniory. U seniorů je preventivní činnost vykonávána spíše jako jakési ponaučení, kde se strážníci snaží občany důchodového věku obeznámit s tím, že by si měli dávat pozor na cizí lidi a nedůvěřovat jim. Co se týče žáků nižšího stupně ZŠ je prevence vedena zejména na znalost základních dopravních předpisů, kdežto na vyšším stupni je preventivní činnost situována úplně jinak. To z důvodu, že jde o nejvýznamnější příjemce, neboť jsou ve věku, kdy lze jejich budoucí chování a životní styl zaměřit k lepšímu. Proto tyto žáky strážníci seznamují s možnými následky při páchaní přestupků a trestných činů a vysvětlují jim, co vlastně tyto dva pojmy (přestupek a trestná činnost) vymezují a sdělují jim možné rizika, které mohou vzniknout v důsledku užívání drog a omamných látek.

Z tohoto pohledu vypadá, že preventivní činnost MPO nepotřebuje žádné zlepšení. Ale opak je pravdou. MPO se svou preventivní činností téměř vůbec nezaměřuje na instituce, kde se nachází problémové skupiny dětí a mládeže, které jak bylo řečeno výše, jsou více ovlivnitelné než dospělí. Tím pádem by se strážníci měli více zaměřit na speciální školy nebo

na odborná učiliště, kde se takto problémových jedinců nachází oproti obyčejným základním a středním školám více. V tomto důsledku by pak mohlo dojít k větší efektivnosti preventivní činnosti a následně pak i k úbytku přestupkovosti a trestné činnosti na území Opavy a okolí.

Z pohledu financí by toto rozšíření nemuselo být nějak extrémně nákladné. Šlo by v podstatě pouze o rozšíření stávajících preventivních výjezdů o 3 – 5 ročně. Na tyto výjezdy by totiž nebylo potřeba žádných nákladných pomůcek, poněvadž by se jednalo zejména o přednášky a besedy v oblasti alkoholismu a toxikomanie včetně objasnění možných následků při spáchání přestupku či trestné činnosti.

V případě nedovolení potřebného navýšení výdajů na prevenci by se tato situace dala ještě řešit snížením stávajících výjezdů do vybrané úrovně příjemců. Mohlo by například jít o pokles provedených akcí pro MŠ. To z důvodu, že jde o velmi malé děti, které z těchto přednášek a besed nemají potřebné obohacení, protože jsou ještě velmi hravé a neudrží pozornost. Tedy kromě dětí z předškolních tříd, které by měly mít základní poznatky o vnějším světě.

5 Závěr

V posledních letech čím dál více v České republice vzrůstá negativní trend zvaný, kriminalita. Tento jev vyvolává v lidech pocity strachu a nebezpečí, proti kterým chtějí bojovat. Jeden z možných nástrojů, jak těmto negativním vlivům zabránit je právě prevence. Ta se v poslední době ukázala jako velmi populární a stala se nenahraditelnou součástí práce strážníků všech obecních policí. Prevence je aktivita, která směřuje k předcházení všech rizik vedoucích ke vzniku kriminality. Je zejména směřována na děti a mladistvé nebo na seniory.

V důsledku této nepostradatelné role preventivní činnosti je tato bakalářská práce zaměřena na téma Preventivní programy Městské policie Opava. Práce byla rozčleněna na tři kapitoly a k nim jako nedílnou součástí byl zpracován úvod, závěr, seznam použité literatury, seznam zkratk a přílohy.

První kapitola se zaměřila na obecnou charakteristiku pojmu Obecní policie. Stručně popsala její historický vývoj a zaměstnanost. V neposlední řadě čtenáře seznámila s problematikou prevence.

Následující kapitola představila praktickou část bakalářské práce. Ta byla konkrétně určená Městské policii v Opavě. První část této kapitoly se věnovala popisu města Opavy a její MP. Zejména se zaměřila na její preventivní činnosti včetně preventivních programů. Dále analyzovala vývoj přestupkovosti na tomto území v letech 2011 – 2014 a neopomenula ani na hospodaření MPO.

Poslední kapitola se věnovala zhodnocení preventivní činnosti MPO na základě poznatků z vývoje přestupkovosti a trestné činnosti. V samotném závěru uvedla doporučení, jak prevenci ve městě Opava zlepšit.

Cílem práce bylo na základě analýzy vývoje přestupkovosti a trestné činnosti zhodnotit preventivní činnost MPO. Tento cíl byl naplněn díky interním materiálům, které poskytla městská policie a Magistrát města Opavy. A díky těmto podkladům, bylo umožněno podrobněji přiblížit tuto problematiku a navrhnout možná zlepšení prevence.

Co se týče bezpečnosti, je město Opava poměrně stabilizovaná. V posledních letech výše provedená analýza vývoje vybraných přestupků, proti kterým jsou vedeny preventivní besedy a přednášky, vykazuje spíše klesající charakter. Obzvláště v oblasti alkoholismu a toxikomanie a v narušování veřejného pořádku jsou tyto poklesy poměrně výrazné. Naproti tomu vývoj trestné činnosti z pohledu analyzovaných dat spíše vzrůstal. Ale v důsledku směřování preventivních akcí na děti a mladistvé můžeme prokazatelně říci, že tento nárůst neubírá kvalitě preventivní činnosti. Poněvadž trestná činnost u nezletilých má klesající tendenci z pohledu procentního podílu na celkové trestné činnosti.

Z tohoto pohledu preventivní činnost MPO má své opodstatnění a je nepostradatelným faktorem k zajištění bezpečnosti ve městě. Avšak má i své určité rezervy, které představuje nedostatečným pokrytím příjemců mezi dětmi a mladistvými. Konkrétně se jedná o to, že strážníci MPO nenavštěvují problémové školy (speciální školy a odborná učiliště), kde se nachází více potenciálních pachatelů a trestných činů. Tudíž by se měla MPO na tento nedostatek zaměřit a do budoucna jej odstranit.

Seznam použité literatury

Odborné knihy

ČERMÁK, Milan. *Bezpečnostní příprava*. 1. vyd. Praha: Armex Publishing, 2012, 298 s. ISBN 978-80-87451-20-5.

SVATOŠ, Roman. *Prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014, 132 s. ISBN 978-80-87472-76-7.

MACEK, Pavel. *Bezpečnostní služby*. 2.dopl.vyd. Praha: Police History, 2008,145 s. ISBN 978-80-86477-48-0.

BRABEC, František. *Bezpečnost pro firmu, úřad, občana*. Praha: Public History, 2001, 400 s. ISBN 80-86445-04-6.

NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 2., přepracované vyd. Praha: ASPI, 2004, 452 s. ISBN 80-7357-026-2.

MACEK, Pavel a Lubomír UHLÍŘ. *Dějiny obecních policí I*. Praha: Police History, 2004, 215 s. ISBN 80-86477-26-6.

VETEŠNÍK, P., I. CHAUER a A. ZÍDKA. *Obecní policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 330 s. ISBN 978-80-7380-463-3.

Elektronické zdroje

Ministerstvo vnitra. *Statistické údaje o činnosti obecních policí v roce 2014* [online]. Opava [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/obecni-policie-652273.aspx>

Statutární město Opava. *Opava - city* [online]. Opava [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://www.opava-city.cz/cs>

Statutární město Opava. *Městský program prevence kriminality SMO 2014* [online]. [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: <http://www.opava-city.cz/cs/mestsky-program-prevence-kriminality-statutarniho-mesta-opavy-2014-pdf>

Statutární město Opava. *Městský program prevence kriminality SMO 2015* [online]. [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: <http://www.opava-city.cz/cs/mestsky-program-prevence-kriminality-statutarniho-mesta-opavy-2015>

Městská policie Opava. *Statutární město Opava - Městská policie Opava* [online]. Opava [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://mp.opava-city.cz/cs>

Městská policie Opava. *Koncepce Městské policie Opava pro období let 2012 - 2016* [online]. [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: <http://mp.opava-city.cz/cs/koncepce-mestske-police-opava-pro-obdobi-let-2012-2016-0>

Blokové řízení (Ministerstvo vnitra České republiky pdf.)

Legislativa

Zákon č. 553 ze dne 6. prosince 1991 o obecní policii, In: *Sbírka zákonů České republiky, 1991*, částka 104. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>

Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 o obecní policii, In: *Sbírka zákonů České republiky, 1990*, částka 035. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-200>

Ostatní zdroje

Výroční zpráva o činnosti Městské policie Opava v roce 2011

Výroční zpráva o činnosti Městské policie Opava v roce 2012

Výroční zpráva o činnosti Městské policie Opava v roce 2013

Výroční zpráva o činnosti Městské policie Opava v roce 2014

Závěrečný účet Statutárního města Opavy – odbor městská policie 2011

Závěrečný účet Statutárního města Opavy – odbor městská policie 2012

Závěrečný účet Statutárního města Opavy – odbor městská policie 2013

Závěrečný účet Statutárního města Opavy – odbor městská policie 2014

Příjmy a výdaje Městské policie Opava 2011 – 2014

Seznam zkratk

- ČR - Česká republika
- BESIP - bezpečnost silničního provozu
- DHM - dlouhodobý hmotný majetek
- DNM - dlouhodobý nehmotný majetek
- IZS - integrovaný záchranný systém
- MHD - městská hromadná doprava
- MKDS - městský kamerový dohledový systém
- MPO - Městská policie Opava
- NB - Národní bezpečnost
- NO - nařízení obce
- OP - Obecní policie
- OZV - obecně závazná vyhláška
- PČR - Policie České republiky
- PP - Protektorátní policie
- TPZOV - technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla
- VB - Veřejná bezpečnost

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dale jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že v VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě 6. 5. 2016

Nicola Neuwirthová

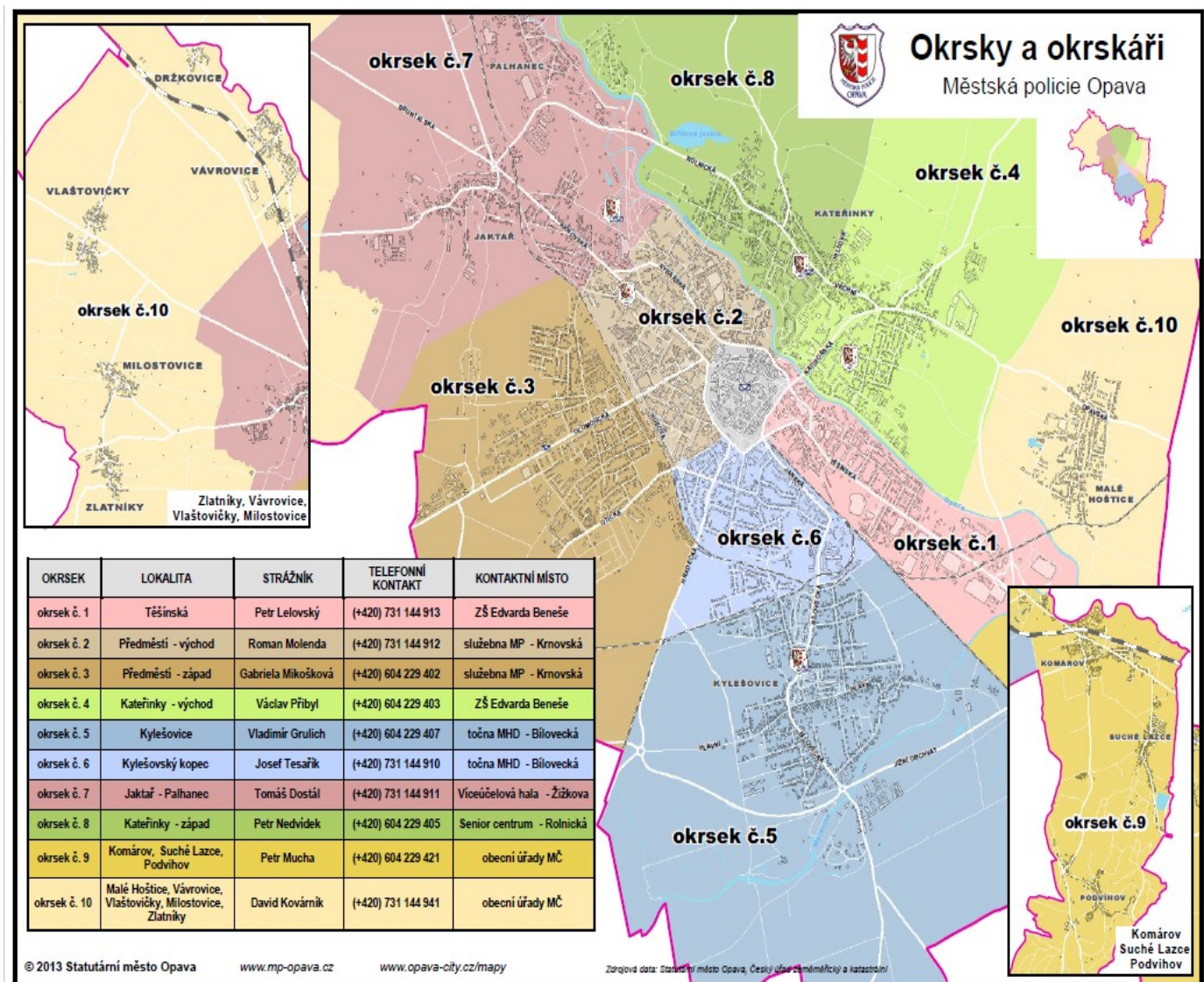
Seznam příloh

Příloha 1 – Mapa okrsků města Opavy

Příloha 2 – Mapa městského kamerového dohledového systému

Příloha 1

Okrsky města Opavy a jejich přidělení okrsků.

Zdroj: Výroční zpráva MPO v roce 2014 – interní materiál.

Příloha 2

Kamerový systém ve městě Opava.

Zdroj: Výroční zpráva MPO pro rok 2014 – interní materiál.